بررسی میزان رضایتمندی دانشجویان از مشاوره تحصیلی اساتید راهنمای دانشگاه علوم پزشکی لرستان در نیمسال دوم سالتحصیلی 87 - 1386

نسرین گله دار[1]، مهدی بیرجندی[2]

1– مربی، گروه پرستاری، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی لرستان

2- مربی، گروه آمار، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی لرستان

یافته / دوره یازدهم / شماره 4 / زمستان 88 / مسلسل 42

چکیده

دریافت مقاله: 88/6/25، پذیرش مقاله: 88/10/30

Ø مقدمه: تحقیقات انجام شده در مورد مشکلات روانی، عاطفی و اجتماعی دانشجویان اهمیت و ضرورت اقدام جدی و سامان یافته ای را در انتخاب اساتید راهنما را مطرح می نمایند. بدیهی است عدم ارائه مشاوره مناسب دستیابی دانشجویان را به اهداف آموزشی دچار اختلال می سازد. لذا با توجه به اهمیت و نقش جایگاه مشاوره و راهنمایی پژوهش حاضر با هدف تعیین میزان رضایتمندی دانشجویان از مشاوره تحصیلی اساتید راهنمای دانشگاه علوم پزشکی لرستان انجام گردید.

Ø مواد و روش ها: در این مطالعه توصیفی -مقطعی 680 دانشجوی ترم سوم و چهارم درتمام مقاطع و رشته های دانشگاه علوم لرستان به صورت سرشماری بررسی شد. ابزار گردآوری پرسشنامه ای بود که بر اساس دستورالعملهای وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و با ضریب پایایی 79% تهیه و نمره گذاری شد. نمرات در سه سطح رضایت دانشجویان را نشان می دادند. نتایج توسط نرم افزار spss و با روشهای آماری و آزمون کای اسکوار تجزیه و تحلیل و در سطح خطای 5% گزارش گردید.

Ø یافته ها: افراد مورد مطالعه در 77/9 % موارد زن و بین رده سنی 35-19 سال بود. بیشترین علت مراجعه به اساتید راهنما به دلیل مشکلات آموزشی (59/2%)بود. دانشجویان از اساتید راهنما در 37/9% موارد ناراضی، 44/38% رضایت متوسط و 17/73% راضی بودند. بین دفعات مراجعه و میزان رضایت دانشجویان با ($p<0/001$) ارتباط معنی دار دیده شد.

Ø بحث و نتیجه گیری: نتایج حاکی از سطح رضایتی مناسبی از اساتید راهنما نبود. لذا بایستی ضمن داشتن نگرش مثبت به برنامه مشاوره و راهنمایی تحصیلی برای اجرای آن اقداماتی نظیر اجرای قوانین ومقررات مربوط به استاد راهنما -پایش عملکرد و نتایج حاصل از فعالیت اساتید راهنما و اجرای برنامه های آموزشی مدون گام برداشت تا بتوان بهره مطلوبی را در راه ارتقاء آرمانهای دانشگاهی برداشت.

Ø واژه های کلیدی: استاد راهنما، دانشجو، مشاوره تحصیلی، رضایت

آدرس مکاتبه: خرم آباد، گلدشت، مجتمع دانشگاهی دانشگاه علوم پزشکی ، دانشکده پزشکی

پست الکترونیک: galedarnas@yahoo.com

[Downloaded from yafte.lums.ac.ir on 2026-11-17]

مقدمه

مشاوره تحصیلی رابطه ای پویا و هدفمند است که بر اساس مشارکت استاد و دانشجو و با روشهایی منطبق بر نیازمندیهای دانشجو انجام می گیرد (1). در تمام تعاریف مشاوره چند عنصر مشترک وجود دارد یکی اینکه هدف مشاوره کمک کردن به مردم در انتخاب راه و عمل کردن به آن است، دوم مفهوم یادگیری و سوم رشد شخصیت است (2). در ایران مسأله راهنمایی و مشاوره و تهیه مقدمات آن بین سالهای 1337 تا 1350 شروع و جریان پیدا کرد (3). دانشگاهها مسئولیت خطیری در تربیت آموزش و پرورش دانشجویان دارند و برای رسیدن به این هدف ارائه و مشاوره و راهنمایی تحصیلی از طریق اساتید به دانشجویان یک ضرورت است (4). در عصر حاضر راهنمایی و مشاوره صحیح و مناسب و در دسترس در طی دوران تحصیل برای دانش آموزان و دانشجویان از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشد(5). برنامه مشاوره و راهنمایی تحصیلی برای دانشجویان در دانشگاه از شروع تحصیل تا دستیابی به اهداف عالیه آنها می تواند نه تنها دستیابی به اهداف آموزشی را فراهم آورد بلکه ضمن ارتقای مهارتهای حرفه ای و اجتماعی، دانشجویان را در ایجاد ارتباط و استفاده ازمنابع موجود جامعه مهیا سازد(6، 7). به عبارتی استاد راهنما مسئولیت هدایت تحصیلی و راهنمایی دانشجویان در مقاطع تحصیلی مختلف را در زمینه مشکلات آموزشی، پژوهشی و فردی بر عهده می گیرد (8). تحقیقات انجام شده در مورد مشکلات روانی، عاطفی و اجتماعی دانشجویان اهمیت و ضرورت اقدام جدی و سامان یافته ای را در انتخاب اساتید راهنما به منظور فائق آمدن بر مشکلات قابل پیشگیری و افت تحصیلی ناشی از آنها را مطرح می نمایند (9). از جمله حاجی آقاجانی و همکاران در مطالعه ای تحت عنوان عملکرد نحوه انتخاب و شرح وظایف اساتید راهنما از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی سمنان نیاز به مشاوره تحصیلی اساتید راهنما را برای دانشجویان ضروری می داند (1).

برای دستیابی به این امر مراکز مشاوره باید سعی نمایند محیطی خوشایند و دوستانه ایجاد کنند تا مراجعه کنندگان احساس راحتی نموده و اطمینان حاصل نمایند که اطلاعات آنها محرمانه باقی خواهد ماند (10). برابر شرح وظایف تعیین شد، راهنمایی و مشاوره دانشجویان جزئی از وظایف اعضاء هئیت علمی دانشگاه محسوب می گردد (11، 12، 13). شکی نیست که افزایش مهارت اساتید راهنما در انجام وظایف ارائه مشاوره و راهنمایی به منظور کمک و یاری موفقیت آمیز به دانشجویان بسیار با اهمیت است (14، 15). بدیهی است عدم ارائه مشاوره کافی و نامناسب دستیابی دانشجویان را به اهداف آموزشی دچار اختلال می سازد. لذا با توجه به اهمیت و نقش جایگاه مشاوره و راهنمایی در دستیابی دانشجویان به اهداف آموزشی ضرورت دارد تا ضمن تخصیص اساتید به عنوان استاد راهنما در دانشگاهها میزان رضایت دانشجویان از عملکرد آنها مورد بررسی قرار گیرد. از این رو پژوهش حاضر با هدف تعیین میزان رضایتمندی دانشجویان از مشاوره تحصیلی اساتید راهنمای دانشگاه علوم پزشکی لرستان انجام گردید.

مواد و روشها

این مطالعه توصیفی – مقطعی به صورت سرشماری بر روی 680 نفر از دانشجویان در سه مقطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی و دکترای عمومی انجام گردید. دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان در نیمسال دوم سال تحصیلی 87-86 جامعه پژوهشی را تشکیل دادند. با عنایت به افزایش نیاز مشاوره در ترم های سوم به بعد و بنا بر ضرورت ایجاد فرصت برخورد بیشتر برای شناخت استاد راهنما و لزوم برابری مقاطع مختلف، دانشجویان سال دوم یا به عبارتی ترم های سوم و چهارم انتخاب گردیدند. پس از مراجعه به دانشجویان و بیان محرمانه بودن

[Downloaded from yafte.lums.ac.ir on 2026-11-17]

اطلاعات و توضیحات لازم، پرسشنامه خودساخته به آنها داده شد و پس از تکمیل جمع آوری گردیدند. در نهایت جمعاً 525 نفر پرسشنامه را تکمیل و عودت دادند.

ابزار گردآوری پرسشنامه ای است که بر اساس دستورالعمل وزارتخانه ای، مصوبات و بخشنامه ها و آئین نامه های اساتید راهنمای دانشگاه، پرسشنامه عملکردی اساتید راهنمای آموزش کل و سایر مطالعات انجام شده تهیه شده است (29و30و31). برای تائید روایی ابزار علاوه بر بهره گیری از آئین نامه وزارتخانه ای از نظر اساتید دانشگاه و مطالعه منابع علمی معتبر نیز کمک گرفته شد. برای پایایی ابزار با استفاده از Test retest این مهم انجام گردید. ضریب پایانی همسانی درونی سوالات با اطمینان بیشتر از 79% حاصل شد.

پرسشنامه حاوی 16 سوال دموگرافیک و موقعیتی و 24 سوال در مورد میزان رضایت دانشجویان بود. میزان رضایتمندی دانشجویان از نحوه ارائه خدمات مشاوره ای اساتید راهنما بر اساس نمرات حاصله از پرسشنامه محاسبه گردید. 24 سوال در مقیاس 5 تایی لیکرت اندازه گیری شدند به طوریکه به پاسخ خیلی کم نمره یک و به پاسخ خیلی زیاد نمره پنج تعلق گرفت. نمره کل پرسشنامه 24 تا 120 بود. در نهایت نمرات بر اساس درصدی تبدیل به اعداد 100 – 0 شدند و نمرات بین 33-0 تحت عنوان ناراضی – نمرات بین 66-34 تحت عنوان رضایت متوسط و نمرات بین 67 تا 100 به عنوان راضی تعیین و بررسی گردیدند. پس از جمع آوری اطلاعات، داده ها توسط نرم افزار spss 15 تجزیه و تحلیل گردیدند. برای تجزیه و تحلیل داده های کمی از محاسبه میانگین و انحراف معیار و برای داده های کیفی از محاسبه فراوانی مطلق و نسبی، همچنین برای تعیین رابطه بین متغیرها از آزمون مربع کای (Chi Square) استفاده شده و نتایج در سطح معنی داری 5% گزارش گردید.

یافته ها

بر اساس یافته ها دانشجویان مورد مطالعه 151 نفر از دانشکده پیراپزشکی، 138 نفر از دانشکده پرستاری مامایی خرم آباد و الیگودرز، 173 نفر از دانشکده بهداشت و 63 نفر از دانشکده پزشکی بودند. افراد مورد مطالعه 77/9% زن و 21/1% مرد بودند. دانشجویان در گروه سنی 35-19 سال بودند. از نظر تأهل 94/2% مجرد و 5/8% متاهل بودند. همچنین 64/1% بومی و 35/9%)غیر بومی بودند. مراجعه به استاد راهنما در طول تحصیل از صفر تا 40 بار متغیر بوده است. بیشترین فراوانی تعداد مراجعات به 5-1 بار (49/4%) تعلق داشت. در حالی که همه دانشجویان دارای استاد راهنما هستند 35 نفر آنها اعلام داشته اند که فاقد استاد راهنما هستند. زمان آشنایی با استاد راهنما را در 10/6% در روز معارفه، 36/9% زمان انتخاب واحد، 43/5% در طول ترم اول و 9% پس از یک ترم اعلام داشتند. حدود 8/6% عدم آشنایی با استاد راهنما را ذکر کرده اند. بیشترین علت مراجعه دانشجویان به استاد راهنما (59/2%) به دلیل مشکلات آموزشی و سپس نیاز به منابع آموزشی بوده است. بیشترین فراوانی منابع مراجعه دانشجویان برای رفع مشکلاتشان اساتید راهنما (37/5%) بوده است. جدول شماره یک فراوانی علل مراجعه را برحسب مقطع تحصیلی نشان می دهد.

دانشجویان در مقاطع تحصیلی مختلف در مواجهه با مشکلات منابع گوناگونی را برای مراجعه و رفع مشکل انتخاب نموده اند (جدول 2).

بین تعداد دفعات مراجعه و میزان رضایت دانشجویان با $p<0/001$ ارتباط معنی دار دیده شد به طوریکه با افزایش تعداد دفعات مراجعه از نارضایتی دانشجویان کاسته شد. بیشترین فراوانی سطح بالای رضایت متعلق به آن دسته از دانشجویانی بوده است که برای مشکلات بهداشتی پزشکی سپس مشکلات روحی مراجعه کرده اند. میزان رضایت

[Downloaded from yafte.lums.ac.ir on 2026-11-17]

دانشجویان از اساتید راهنما بر حسب منابع مراجعه آنها برای رفع مشکلاتشان متفاوت بوده است (جدول 3). آزمون آماری بین محل سکونت دانشجو و سطح رضایت دانشجویان ارتباط معنی دار نشان نداد. هر چند که سطح رضایت دانشجویان ساکن خوابگاه از سایرین بیشتر بود. همچنین بین میزان رضایت و جنس افراد ارتباط معنی دار مشاهده نگردید. بین مقطع تحصیلی وسطح رضایت دانشجویان با توجه به $p<0/001$ ارتباط معنی داری وجود داشت. به عبارتی بیشترین سطح رضایت به مقطع تحصیلی کاردانی و کمترین سطح رضایت به مقطع دکترا تعلق داشت (نمودار1).

همچنین بین زمان آشنایی دانشجو و سطح رضایت آنان($p<0/05$) ارتباط معنی دار بود (جدول 4). به طوریکه سطح رضایت افرادیکه در روز معارفه یا زمان انتخاب واحد با استاد راهنمای آشنا شده اند بیشتر ازسایرین است. بین میزان رضایت دانشجویان و دانشکده محل تحصیل با $p<0/001$ ارتباط معنی داری وجود داشت به گونه ای که بیشترین رضایت به دانشکده پیراپزشکی و بیشترین نارضایتی به دانشکده پزشکی تعلق داشت (نمودار 2). بیشترین رضایت دانشجویان درسطح خوب به رشته های فوریتهای پزشکی(80%) و مدارک پزشکی(//61%) دردانشکده پیراپزشکی تعلق داشت.

جدول شماره 1- توزیع فراوانی مطلق و نسبی علت مراجعه دانشجویان به اساتید راهنما بر حسب مقطع تحصیلی

علل مراجعه / مقطع	آموزشی	خانوادگی	روحی	مالی	شغل و حرفه ای	رفاهی	تفریحی	ادامه تحصیل	منابع آموزشی و علمی	بهداشتی و پزشکی	هیچکدام	سایر
کاردانی تعداد	228	7	9	3	20	2	3	40	86	6	53	5
(%)	(73/3)	(70)	(64/3)	(60)	(80)	(33/3)	(60)	(87)	(84/3)	(66/7)	(59/6)	(53/3)
کارشناس تعداد	80	3	5	2	5	4	2	6	16	3	26	0
(%)	(25/7)	(30)	(35/7	(20)	(20)	(66/7)	(40)	(13)	(15/7)	(33)	(29/2)	(0)
دکترا تعداد	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	1
(%)	(1)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(11/2)	(16/7)
جمع تعداد	311	10	14	5	25	6	5	46	102	9	89	6
(%)	(59/2)	(1/9)	(2/7)	(1)	(4/8)	(1/1)	(1)	(8/8)	(19/4)	(1/7)	(17)	(1/1)

جدول شماره 2- توزیع فراوانی مطلق و نسبی منابع مراجعه دانشجویان بر حسب مقطع تحصیلی

منبع مراجعه / مقطع	اطلاعی ندارم	استاد راهنما	مدیر گروه	مسئولین دانشکده	مرکز مشاوره دانشجویی	اداره کل آموزش	سایر اساتید	امور دانشجویی	خانواده	دوستان	دانشجویان با مشکلات	همکلاسی	مطالعه شخصی
کاردان تعداد	48	152	66	43	2	3	44	2	11	29	22	19	7
(%)	(52/7)	(77/2)	(74/2)	(58/1)	(40)	(75)	(86/3)	(40)	(57/9)	(65/9)	(71)	(65/5)	(58/3)
کارشناس تعداد	33	42	20	25	3	1	7	3	4	10	4	6	2
(%)	(36/3)	(21/3)	(22/5)	(33/8)	(60)	(25)	(13/7)	(60)	(21/1)	(22/7)	(12/9)	(20/7)	(16/7)
دکترا تعداد	10	3	2	5	0	0	0	0	4	5	5	4	3
(%)	(11)	(1/5)	(2/2)	(6/8)	(0)	(0)	(0)	(0)	(21/1)	(11/4)	(16/1)	(13/8)	(25)

[Downloaded from yafte.lums.ac.ir on 2026-11-17]

جدول شماره3- میزان رضایت دانشجویان موردمطالعه ازمشاوره تحصیلی اساتید راهنما براساس نمره خام

میزان رضایت	تعداد	درصد	انحراف معیار -/+میانگین
ناراضی	199	37/9	17/13 +/- 10/59
متوسط	233	44/38	48/68 +/-9/08
راضی	93	17/72	80/63 +/-8/71
جمع	525	100	42/38 +/-24/73

جدول شماره 4- توزیع فراوانی مطلق و نسبی میزان رضایت دانشجویان بر حسب زمان آشنایی استاد راهنما

زمان آشنایی	روز معارفه		زمان انتخاب واحد		در طول تحصیل		سایر موارد	
سطح رضایت	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
ناراضی	16	31/4	53	29/9	75	35/9	26	60/5
متوسط	23	45/1	82	46/3	97	46/4	16	37/2
راضی	12	23/5	42	45/7	37	17/7	1	2/3
جمع	51	100	177	100	209	100	43	100

بحث و نتیجه گیری

این بررسی نشان داد که 60% از افراد مورد مطالعه به استاد راهنما به دفعات مختلف مراجعه نموده اند. در مطالعه مشابه نیزکه توسط حاجی آقاجانی انجام شد نیز 64% ازدانشجویان به استادراهنما مراجعه نموده بودند (1). بیشترین علت مراجعه دانشجویان به استاد راهنما (59/2%) به دلیل مشکلات آموزشی و سپس نیاز به منابع آموزشی و علمی (19/4 %) بوده است. آقاجانی نیز بیشترین مراجعه دانشجویان (59/1%) را مشکلات آموزشی می داند (1). هزاوه ئی و فتحی نشان دادند که: 52/6% از دانشجویان نیاز به مشاوره و راهنمایی تحصیلی برای مسائل آموزشی، 30% نیاز به مشاوره و راهنمایی تحصیلی برای ادامه تحصیل و 23/6% نیاز به مشاوره و راهنمایی تحصیلی برای منابع علمی آموزشی دارند (16). نتایج حاصله با نتایج مطالعه حاضر همخوانی دارد.

بیشترین مراجعه دانشجویان مقطع کاردانی (73/3%) بدلیل مشکلات آموزشی بوده است در حالی که فقط 1% ازدانشجویان رشته پزشکی برای این مشکل مراجعه نموده بودند. هزاوه ئی و فتحی نیز می نویسند: فقط یک نفر (1/14%) از دانشجویان رشته پزشکی برای مشکل آموزشی به استاد راهنما مراجعه نموده اند (16). دانشجویان مقطع کاردانی با توجه به اینکه پس از پذیرش در دانشگاه ممکن است نسبت به رشته خود احساس بی علاقگی نمایند، نیاز بیشتری به راهنمایی و آگاهی از نحوه تغییر رشته داشته اند (17، 18). از این جهت دانشجویان این مقطع ضمن مراجعه بیشتر به استاد راهنما، در حین تحصیل نیاز بیشتری برای رفع مشکلات مختلف آموزشی، کاریابی و ادامه تحصیل داشته اند (16).

از میان دانشجویان مورد بررسی 7/2% (35 نفر) اعلام داشته اند که فاقد استاد راهنما هستند (این افراد بیشتر متعلق به دانشکده پزشکی بود) هزاوه ئی و فتحی نیز در مطالعه خود می نویسند: 18/87% (84 نفر) از افراد استاد راهنما ندارند که از این تعداد بیشترین مورد مربوط به دانشجویان مقاطع پزشکی می باشد (16) این امر بیانگر اهمیت ندادن به امر مهم و تاثیر به سزای استاد راهنما در مشاوره و هدایت تحصیلی دانشجویان است. در حالی که با توجه به طولانی بودن مدت تحصیل این گروه از دانشجویان نیاز به مشاوره و راهنمایی تحصیلی بسیار

[Downloaded from yafte.lums.ac.ir on 2026-11-17]

حیاتی به نظر می رسد. زمان آشنایی با استاد راهنما را در 36/9% موارد در زمان انتخاب واحد ذکر کرده اند. هزاوه ئی و فتحی نیز زمان آشنایی با استاد راهنما را در 43/6% دانشجویان را روز انتخاب واحد اعلام نموده بودند (16). این موضوع در حالی است که در بند 16 شرح وظایف استاد راهنما آمده است که: توجه خاص به دانشجو در بدو ورود به دانشگاه و توجیه وی نسبت به ویژگی های محیط تحصیلی از طریق جلسه معارفه و عنایت خاص به سابقه تحصیلی وی در انتخاب واحد الزامی است(19). بر اساس یافته ها منبع مراجعه برای رفع مشکلات دانشجویان در 37/5% موارد (197 نفر) استاد راهنما بوده که بیشترین فراوانی را داشته است. هزاوه ئی و فتحی نیز در مطالعه خود بیشترین منبع مراجعه برای رفع مشکلات دانشجویان را (19/8%) استاد راهنما گزارش داده اند (16) این موضوع موید نتایج این مطالعه است.

در این بررسی 17/72% از دانشجویان راضی و 44/38% رضایت متوسط از اساتید راهنما را ذکر نموده بودند. حاجی آقاجانی و همکاران نیز نتیجه مشاوره و راهنمایی شخصی استاد راهنما را موثر و یا تا حدودی موثر دانسته اند. این در حالی است که تحقیقات دیگر نشان داده است که دانشجویان از ارائه مشاوره و راهنمایی اساتید رضایت کافی ندارند (20). بیشترین رضایت دانشجویان در مراجعه برای رفع مشکلات بهداشتی پزشکی (77/8%)، مشکلات روحی (71/4%)، نیاز به ادامه تحصیل(54/3%)، نیاز به منابع آموزشی (34/3%) و سپس مشکلات آموزشی (23/8%) بود. به عبارتی از بین 10 علت مراجعه، مشکلات آموزشی رتبه پنجم را داشته است. هزاوه ئی و فتحی در مطالعه خود نیازهای مشاوره ای بیان شده توسط دانشجویان را شامل مسائل مختلف آموزشی، ادامه تحصیل، دستیابی به منابع علمی و آموزشی و کاریابی دانسته است. سپس می نویسد: جایگاه استاد راهنما به عنوان یک منبع اصلی در خصوص رفع مشکلات و مسائل فوق از جایگاه خوبی برخوردار نبوده است علت چنین شرایطی می تواند عدم رضایت دانشجویان از ارائه مشاوره و راهنمایی تحصیلی باشد(16).

نتایج نشان داد که در بین منابع مراجعه برای رفع مشکلات دانشجویان بیشترین رضایت از اساتید راهنما بوده است و این در حالتی است که سایر بخشهای دانشگاه نظیر مرکز مشاوره دانشجویی نیز بایستی محل مورد اعتمادی برای دانشجویان و رفع مشکلات آنها باشد. ربیعی و همکاران می نویسند: 68 درصد از دانشجویان به انواع خدمات راهنمایی و 42 درصد آنها به انواع خدمات مشاوره ای نیازمندند (21). همچنین شمس و همکاران نیز می نویسند: انجام مشاوره های تحصیلی و مراقبتهای روانشناختی به طور کلی موثر و مثبت بوده است (22). در مطالعه ناظر رتبه مشاور به عنوان منبع حل مشکل به طور کلی در تمام زمینه ها مقام چهارم و والدین مقام اول را دارا بوده اند (23). فاضلی نیز معتقد است که گر چه در حال حاضر اکثر دانشگاهها دارای مرکز دانشجویی هستند ولی بنظر می رسد که برخی از این مراکز چندان مورد استقبال دانشجو قرار نگرفته یا فعالیت آنها موفقیت آمیز نیست (24).

بیشترین سطح رضایت متعلق به مقطع کاردانی و کمترین سطح رضایت مربوط به مقطع دکترا بود. هزاوه ئی و فتحی نیز می نویسند: دانشجویان پزشکی به میزان 21/65 (SD =10/49) کمترین نمره رضایتمندی را داشته اند (16).

نارضایتی دانشجویان دانشکده پزشکی از ارائه مشاوره و راهنمایی ممکن است با کمبود آگاهی اساتید و همچنین اظهار اکثریت این دانشجویان در مورد نداشتن و یا عدم اطلاع از وجود استاد راهنما مرتبط باشد (16) لازم به توضیح است که حاجی آقاجانی و همکارانش ضمن حصول ارتباط معنی دار بین مقطع تحصیلی و تاثیر مشاوره و راهنمایی تحصیلی می نویسند: دانشجویان مقطع دکترا بیش از کاردانی و

[Downloaded from yafte.lums.ac.ir on 2026-11-17]

کارشناسی مشاوره و راهنمایی تحصیلی را موثر و یا تا حدودی موثر دانسته اند (1). داشتن آگاهی، نگرش و مهارت کافی و مناسب اساتید در انجام وظایف ارایه مشاوره و راهنمایی به منظور کمک و یاری موفقیت آمیز به دانشجویان ضروری است (16 و25). رضایت افرادیکه در روز معارفه یا زمان انتخاب واحد با استاد راهنما آشنا شده بودند بیشتر از سایرین بود، این امر لزوم آشنایی با استاد راهنما را در اولین فرصت ورود به دانشگاه مطرح می نماید. گروه توسعه آموزش و پژوهش (1387) در اهداف وجود استاد راهنما در بند 16 شرح وظایف استاد راهنما می را توجه خاص به دانشجو در بدو ورود به دانشگاه و توجیه وی نسبت به ویژگی های محیط تحصیلی از طریق جلسه معارفه و عنایت خاص به سابقه تحصیلی وی در انتخاب واحد می دادند. همچنین در بند 10 همین آئین نامه آمده است که: حضور (استاد راهنما) در دانشکده از یک روز قبل از ثبت نام تا یک روز پس از آن ضروری است(19). که همگی اینها دال براهمیت آشنایی و معارفه هرچه سریعتراستاد راهنمابه دانشجویان تحت پوشش است.

مطالب یاد شده بیانگر این موضوع هستند که سطح رضایت مناسبی ازاساتید راهنما وجود نداشته است. اساتید راهنما باید بدانند که اگر می خواهند برای دانشجویان استاد مشاورخوبی باشند باید برای رسیدن به آن آموزش های لازم را ببینند. همچنین مسئولین هم باید بدانند که اگر قرار است طرح اساتید مشاور به خوبی اجرا شود باید ضمن داشتن نگرش مثبت به این طرح به نحوی عمل نمایند تا هم اساتید مشاور و هم دانشجویان احساس کنند که این طرح مهم است. از معیارها و استانداردهایی که کارشناسان تعیین کرده اند استفاده نمایند (26). لذا باید با شرکت دادن اساتید در کارگاههای آموزشی و در اختیار گذاشتن آئین نامه و شرح وظایف آموزش روشن و با تکیه بر حمایت مسئولین و نظارت کافی بر این امر موجبات افزایش سطح آگاهی و حمایت اساتید راهنما را فراهم کرده تا امکان تداوم ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی گروهی به دانشجویان به طور موثرتری فراهم گردد. در مطالعه هزاوه ئی نشان داد، که رضایت دانشجویان از اساتید راهنما بستگی به توان بیشتر اساتید راهنما دارد (27).

پیشنهاد می گردد که از نظرات و مشارکت دانشجویان سالهای آخر تحصیل در هر رشته برای انتخاب اساتید راهنما برای دانشجویان جدیدالورود استفاده بیشتر شود. در کتب ارکان اساسی مشاوره نیز آمده است: به هنگام مشاوره و روبرو شدن با مراجع یا مددجو، همواره به جنسیت و فرهنگ ویژه او توجه عمیق داشته باشید (28). پیشنهاد می گردد که اساتید راهنما به عنوان وظیفه در تمام حیطه های تحصیلی، خانوادگی، اقتصادی و اجتماعی و. . . که به نوعی بر روی افت تحصیلی دانشجویان تاثیر می گذارند کمک نمایند. در ضمن بهتر است اساتید راهنما فقط در صورت درخواست دانشجویان برای حل مشکل مداخله مستقیم داشته باشند. همچنین راهنما و مشاوره اساتید محدود به ساعات تعیین شده در هفته نباشد بلکه ضمن رازداری و محرمانه ماندن مسائل آنها سعی نمایند تا در همان زمان مراجعه دانشجو به او کمک کنند و به زمان بعدی واگذار ننمایند. پیشنهاد می گردد که مفاد آئین نامه های استاد راهنما (31-29) اجرا شود از جمله ماده 23 که آمده است دانشگاه یا دانشکده علوم پزشکی لازم است حمایتهای لازم اداری و مالی را برای تحقق وظایف اساتید راهنما بعمل آورد و ماده 17 با این مضمون که ارزیابی اساتید راهنما توسط دانشجویان انجام و نتایج ان از طریق اساتید راهنما به معاون آموزش دانشکده ارائه می شود. لازم است اساتید راهنمای موفق توسط دانشکده تشویق شوند. (8). همچنین اعطای امتیازات قابل محاسبه برای اساتید راهنما (19) ضروری بنظر می رسد.

[Downloaded from yafte.lums.ac.ir on 2026-11-17]

تشکر و قدردانی

در پایان از معاونت محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی لرستان که در تصویب و تامین منابع مالی ما را یاری دادند، همچنین سرکار خانم ها: سهیلا گله دار، آذر گله دار، آذر فرزین، منصوره عباسی، و آقایان مهدی بیرجندی و سید مهدی عبدالهی که در اجرای طرح همکاری داشته اند و کلیه دانشجویان منتخب نمونه پژوهشی تشکر و قدردانی می نمایم

[Downloaded from yafte.lums.ac.ir on 2026-11-17]

References

1. Haji Aghajani, Saeid Ghorbani, Raheb Janani. Mohammad Sadegh et. al. Way of Choosing and Job description of the Counseling tuitors from view points of the Students of Semnan university of medical sciences. Journal of Babol university of medical Sciences, Special issue of medical education articles, No 2, Summer 2003, pp 12-17 (In Persian)
2. Jorj Riki L, Christiani Tres S, Counseling, Theories and application. Translated by: Reza Falahi, Mohssen Hajilo, Tehran: Nashr Publications, 2003, P9. (In Persian)
3. Farhad Shahmoradian. Consultation Psychology, History of educational Counseling in Iran, , Zahedan Students of Psychology (In Persian)
4. Hazavehei MM. Study of Khowledge, Attitude and Performance of the academic members of Hamadan university of medical Sciences about Students ed ucational counseling and supervision. Journal of Tehran school of medicine, Special issue of the 4th congress of medical education, 2000, P136 (In Persian)
5. Pasha Sharifi Hassan, Hossaini Seyed mahdi, the principles of Counseling and Supervision, Tehran: Roshd Publications, 1989; PP 15-22 (In Persian)
6. Higher Council for Planning, Regulations of associate and bachlors degree education. Periodical 101, 1990 (In Persian)
7. Higher Council for Planning, Medical regulations, Periodical 112, 1990 (In Persian)
8. Rules and regulations of the tuitors rotified by the 25th session of higher council for planning dated, june 2004 in minstry of health, treatment and medical education (In Persian)
9. Job description, the assignment of duties and responsibilities of the tuitors, Semiar of the educational assistants of the country universities of medical Sciences, Meshad, 1999; P24 (In Persian)
10. Lancaster university, student support sevice. 2001-2010
11. Minstry of health, treatment and medical education. the collection of rules and regulations related to faculty members of medical universities. The 3rd book, Publications of minstry of health, treatment and medical educations, tehran: Iran; 2001, PP23-24 (In Persian)
12. Anderson LW. communication between teacher and students. In: Anderson LW. Increasing Teacher effectiveness: From UNESCO, International Institute for educational planning, Paris: france, 1991: 65-74
13. Rajeev A, Raguveer CV. The assessment of a good teacher: Students paradigm. Kathmandu Univ Med J(KUMJ). 2007 Apr-Jun, 5(2): 264-70
14. Heyno AE. Cycle in the mind, clinical tequnique and the educational. In: Lees J, Vaspea. clinical counseling in further and high education: from Routledge. London: UK, 1999: 13-25

[Downloaded from yafte.lums.ac.ir on 2026-11-17]

15. Holloway EA. Framework for supervision training – In:) Holloway E. , carroll M. Traing counseling supervisors: From SAGE publications, London: UK, 1999: 8-43
16. Hazavehei SMM, Fathi yadollah. the rate of Students satisfaction from educational counseling and Supervision services in Hamadan university of medical Sciences, Journal, f Shahid Sadoughi university of medical Sciences, Yazad. year 8, No2, enclosure of Summer 2003, PP 56-64 (In Persian)
17. Pasha Sharifi Hassan, Hossaini Seyed mahdi. the Principles of Conseling and Supervision, Tehran: Roshd Publications, 1989. (In Persian)
18. Belkin, G. S; Introduction to counseling. Wm C. Brown, Publisher, Dubuque, Iowa, 1988
19. Group of education and research development. Aims of tuitors existence, 2008. cal/ azimia 1/Amoozesh/Leader stuff. pdf. (In Persian) www. mums. ac. ir/shares/medi
20. Wall D, Mcaleer S. Teaching the consultant Teachers: identifying the core content. J Med E duc 2000; 34(2): 131-8.
21. Rabiei Mohammad, Salehi Najafabadi Rezvan, Siadat Seyed Ali. Study of counseling and supervision needs of the students of share - kord Islamic Azad university, updates and researches of Counseling, Summer 2007; 6(22): 89-106 (In Persian)
22. Shams Behzad, Farshidfard Mosstafa, Hassan zadeh Akbar, the effect of counseling on the study progress of the students with educational lag, evaluation of intervention stage by educational and psycological counseling of the students with educational lag. Iranian Journal of education in medical Sciences 1 (Serial 1), Spring 2000: 34-39 (In Persian)
23. Nazer Mohammad, Khaksari Mohammad, Khaleghi Ezatollah et all. Study of Students Problems in Rafsanjan university of medical Sciences and their attitude towards Counseling role on their Problems Solving. Teb-va-Tazkieh, (40), Summer 2001: 10-15 (In Persian)
24. Fazeli Esmat, the effect of counseling on the Study Progress of Students. Arshive of www. SID. PP 61-71 (In Persian)
25. Bloom, Benjamin. Human charecteristics and school learning. Translated by: Ali Seif. Tehran. Nashre Daneshgah 1994 (In Persian)
26. Chan KY. Stress among medical student in medical college of south India. Edu for health 1999, 12: 63-9.
27. Hazavehei SMN. Comparision of two educational method of the tuitors on the students satisfaction from Study counseling in Hamedan unirersity of medical sciences. Journal of share - kord university of medical sciences, Period 5. No2. Summer 2003. PP 16-25 (In Persian)
28. Scott, T. Meyer. the essential Principles of counseling. Translated by: Atari yousefali, Ahvaz, Andishvarzan Publication, Shahid chamran university, 1996, P66 (In Persian)
29. Instructions of the tuitors job description. Faculty of heatlh. Lorestan university of medical Sciences (In Persian)

[Downloaded from yafte.lums.ac.ir on 2026-11-17]

30. Circular (letter) of ministry of health, treatment and medical education, Instructions and tuitors job description (In Persian)
31. Tuitors Performance questionnaire. Education general office of lorestan university of medical sciences (In Persian)

[Downloaded from yafte.lums.ac.ir on 2026-11-17]